

Dočasné překládací prostory

Plukovník inž. Vladimír Štastný, kapitán Vratislav Linka

Železniční doprava má celou řadu předností před ostatními druhy dopravy:

- možnost přepravy velkého množství zátěže na velké vzdálenosti;
- hospodárnost;
- rychlost dopravy při překonávání velkých vzdáleností;
- malou únavu přepravovaných osob;
- úsporu motohodin a neopotřevení přepravované bojové techniky.

Vzhledem k těmto a ještě dalším přednostem bude i v příští možné válce železniční doprava jedním z nejdůležitějších prostředků zabezpečujících potřeby bojujících vojsk.

Železnice je však za války snadno zranitelná. Proto vyřazení určitého železničního zařízení se nepříznivě projeví i v zabezpečování vojenských přeprav (snížená výkonnost jednotlivých tahů, jejich dlouhodobé přerušení atd.). Každé prodloužení přepravní cesty využitím odklonových tratí, nebo dočasné přerušení provozu způsobí značné potíže v zásobování bojujících vojsk potřebným materiálem (municí, proviantem, PHM atd.).

Dá se tedy předpokládat, že údery na železnice budou vedeny předem do takových prostorů, ve kterých bude dosaženo dlouhodobého přerušení dopravy. Těmito místy mohou být například:

- velké vodní toky, které příčně přetínají železniční tratě vedoucí k frontě;
- místa v horských oblastech s řídkou železniční sítí a se značným množstvím umělých staveb (mosty, tunely);
- popřípadě velké železniční uzly.

Dlouhodobého přerušení železniční dopravy lze v těchto případech dosáhnout několika současnými pozemními jadernými údery. Tak může být vytvořena neobyčejně obtížná překážka pro vojenské národohospodářské přepravy, zejména zásobovací. Na území jednotlivých států to bude představovat tisíce tun materiálu a PHM naložených v železničních vozech a cisternách, které nebude možno běžným způsobem dopravit na místo určení.

Řešením tohoto problému, který je především z vojenského hlediska velmi aktuální, se zabývají prakticky všechny státy.

Je jisté, že v případech, kdy by došlo k dlouhodobému vyřazení hlavních tahů, by se pro zabezpečení požadavků vojenské dopravy využilo i málo výkonných železničních tratí.

Jednou z možných forem jak zabezpečit dopravu materiálu a PHM na místo určení, při přerušení železnice, je organizování tzv. dočasných překládacích prostorů.

Dočasné překládací prostory je třeba chápat jako souhrn organizačně technických opatření, zaměřených k zabezpečení plynulého přísunu vojsk a materiálu na přerušených zájmových železničních směrech při využití jiného druhu nebo způsobu dopravy, umožňujícího objezd překážky a přeložení materiálu do železničních souprav za překážkou.

Vlastní dočasný překládací prostor by v sobě zahrnoval:

- vhodné železniční stanice před překážkou (překládání materiálu ze železničních dopravních prostředků na dopravní prostředky silniční, eventuálně využití potrubní dopravy);

- dobrou silniční síť;

- vhodné železniční stanice za překážkou (překládání ze silničních dopravních prostředků na železniční);

- veškerý potřebný materiál a zařízení pro využití dopravy PHM potrubím (čerpadla, stáčecí zařízení, nádrže, potrubí atd.);

- dostatečné množství automobilních dopravních prostředků „nákladních aut, autocisteren, autobusů, vleků, popř. traktorů“;

- dostatek vhodného železničního strojového a vozového parku, hlavně za překážkou;

- odpovídající počet jak řadových pracovníků a specialistů, tak i orgánů, zabezpečujících správný chod a organizaci dočasného překládacího prostoru aj.

Význam tohoto prostoru vzrůstá se vzdáleností od čáry dotyku, neboť se tím snižuje možnost plně nahradit masovost železniční dopravy jiným druhem dopravy. Toto se vztahuje i na operační přepravy, zejména pásové techniky, kdy se vzdáleností od místa vykládání ubývá možnost přesunu po vlastní ose.

S postupnou obnovou železnic za vojsky vzrůstá význam těch dočasných překládacích prostorů, které jsou ve výchozí situaci v blízkosti hranice státu. Významnou úlohu sehrají i dočasné překládací prostory na osvobozeném území.

Pravděpodobná doba přerušení železničních směrů je dalším závažným podkladem pro zřízení dočasných překládacích prostorů a to nejen z hlediska vojenských, ale i národohospodářských přeprav. Při rozhodování o dočasných překládacích prostorech bude třeba uvážit skutečné možnosti prostředků určených pro náhradní druh dopravy, kapacitu překládkových jednotek a míst, objem a druh materiálu. Tato úvaha je nutná pro stanovení pořadí překládky jak u vojenských, tak u národohospodářských přeprav.

Rozlehlost prostoru bude určena druhem překážky, vzdáleností překládacích železničních stanic a možným objezdem pro náhradní druh dopravy.

Tyto faktory mohou zpětně ovlivnit výkonnost prostoru, volbu náhradní dopravy a způsob jeho řízení.

Pro stanovení druhu a množství překládaného materiálu bude určující též naplnění a včasné zásobení stálých skladů za překážkou. Nemalou úlohu při organizaci dočasných překládacích prostorů bude mít i radiální situace.

Zabezpečování, organizování a řízení, které jsou ovlivněny řadou činitelů, budou klást vysoké požadavky na organizační schopnosti řídicích i výkonných vojenských orgánů. Proto je třeba již v míru věnovat dočasným překládacím prostorům co největší pozornost a tyto pro případ potřeby organizačně, materiálně a personálně zabezpečit.

Dočasné překládací prostory sehrají především v počátečním období války rozhodující úlohu při zabezpečování potřeb bojujících vojsk.

S aktivováním těchto prostorů je třeba počítat jen v případech, že by došlo k dlouhodobému vyřazení zájmových železničních směrů do té míry, že by byl znemožněn odklon ložených vlakových souprav.